N:o 78. # HÄMÄLÄINEN. **1890**

(Annetaan joka keskiwiikko ja lauwantai ja jaetaan Hämäläisen kirjapainossa.)

— **Keskiwiikkona Lokakuun 1 päiwänä.** —

(Hinta 3 mrk. 20 pen. koko wuosikerrasta, paitsi postimaksoja.)

Lämpömittarin osoituksia:

Kuu.	p.		tunti	
1890 VIII.	28.	S.	7 epp.	
	29.	M.	"	+ 4°
	30.	T.	"	+ 8°
	1.	K.	"	+ 5°

Suomalainen raamatunselitys pidetään tänään 1/2 7 Ew. Luth. rukoushuoneessa.

Huomenna on suomalainen raamatun selitys Kaupungin kirkossa klo 5 j. pp.

Svenskt andligt föredrag om lördag kl 7 hos Nordins af pastor EKMAN

Kurssit.

Suomen Pankki Syysk. 30 p.

		Waihto-kurssi. M. p.	Disk. kurssi. M. p.	
Pietari	l. a.	317: 50	312: —	100:lta
Lontoo	l. a.	25: 40.	6 —	
Parisi	l a.	100: 50.	— —	100:lta
Hampuri	l. a.	124: 40.	— —	100:lta
Lybekki	l. a.	124 40.	— —	100:lta
Berlin	l. a.	124: 40.	— —	100:lta
Tukholma	l. a.	139:30.	138— 6	100:lta
Köpenhamin.		139: 30.	138— 5	100:lta

Junain kulku.

Hämeenlinnasta lähtewät junat: Helsinkiin päin klo 9,9 e. pp. ja klo 6,26 j. pp. Tampereelle päin klo 11,18 e. pp. ja 9,28 j. pp.

Tawarajunat, joita seuraa 3:nen luokan matkustajawaunut lähtewät Helsinkiin päin klo 8,30 e. pp. ja Tampereelle päin klo 7,25 j. pp.

Ilmoituksia.

Arpajaiset

pidetään Suomalaisen Seuran kirjaston hywäksi Seurahuoneella Lokakuun 2 p:nä.

Ohjelma:

Alkusoittoa.
Kansallistanssia.
Arpojen myynti.

Yleistä

Tanssia.

Woitot owat jätettäwät johtokunnalle wiimeistään keskiwiikkona.

Arpain hinta on 25 penniä.

Owiraha aikaisilta 1 markka, nuorisolta 50 penniä.

Owet awataan klo 1/2 6 j. pp.

Ohjelma alkaa kello 7.

Johtokunta.

Hammaslääkäri Gösta Ekelundh

wiipyy paikkakunnalla ainoastaan muutamia päiwiä.

W. C. Wilhelmson.

Pukutehdas, Kangas ja Korutawarain kauppa, hywiä tawaroita halwimpiin hintoihin. Wilkas toiminta.

F. F. Fagerström.

Nikkarin liike ja puutawarain kauppa. Kelwollinen työ. Wilkas toiminta. Helpot hinnat.

K. F. Oksanen.

Myy huonekaluja, ottaa tilauksia kaikkiin ammattiin kuuluwiin töihin, halwat hinnat K. F. Oksanen.

Hämeenlinnasta.

Waikkei warsinaista Falben päiwää tullutkaan, semmoista kuin oli ennustettu — wielä ankarampaa kuin kuukausi sitten — oliwat ilmat kuitenkin täysikuun aikana lewottomat, tuuliset ja sateiset, jota kestää yhä wielä. Eilen käwi ukkonenkin rankkasateen kanssa.

— **Kirkkoherra Johansson** wihittiin täällä wirkaansa wiime pyhänä. Wihkimyksen toimitti Sääksmäen prowasti, tuomiokapitulin assessori Dahlberg. Apuna oli seitsemän muuta pappia, joista neljä omasta paikkakunnasta.

— **Pelastus armeija** piti täällä wiime lauwantaina, sunnuntaina ja maanantaina uskontomenojansa suomeksi ja ruotsiksi. Paljon kuuluu olleen wäkeä heitä katselemassa ja kuultelemassa. Mutta josko heidän armeijaansa liittyi rekryyttejä ja montako, siitä ei n.eillä ole tietoa.

Kaupungin wiranomaiset oliwat kieltäneet heidän ottamasta sisäänpääsymaksoja, mutta he saiwat sen palkituksi kollehtilla, johon jokainen antoi aiwotun sisään pääsymaksonsa.

Sitä paitsi myiwät he „Krigsropet" nimistä sanomalehteänsä, johon heidän ylipäällikkönsä „kenraali" Boothin kuwa oli piirretty. Mitään häirintöä ei kokouksissa kuulu tapahtuneen.

— **Pastori Ekman**, Tukholman wapaakirkollisen lähetystoimen saarnaaja, tulee tänne ensi lauwantaina pitämään ruotsin kielisen hengellisen luennon rouwa Nordinin salissa.

— **Rukiin oraat** owat tällä paikkakunnalla näiden päiwäin sateista käyneet erinomaisen kauniiksi.

— **Hautajaiset.** Wiime perjantaina laskettiin täällä wiimeiseen lepokammioonsa kultaseppä H. Miettisen maalliset jäänökset. Suuri joukko kaupunkilaisia, etenkin liikemiehiä otti osaa surusaattoon. Pastori Appelqwistin siunattua hauta, laskettiin seppeleitä H:linnan käsityöläisyhdistyksen, metsästys towerien sekä wainajan yksityisten tuttawien ja omaisten puolesta. Leipuri Kronholm ja opettaja J. H. Tuhkanen puhuiwat lämpimiä sanoja, edellinen käsityöläisyhdistyksen puolesta wainajan muistoksi, jälkimmäinen wainajan omaisille. (H. S.)

— **Bazarin** täkäläisen nuorukaisyhdistyksen hywäksi toimeenpanewat tulewan joulukuun alkupuolella useat arwoisat kaupungin naiset. Yhdistyksellä on oma huoneus kaupias Fleegen talossa ja senwuoksi waroja tarwitaan.

— **Hippak. Sanomia**. (Turun.) Kirkkoherran wirkaa Tammisaaressa owat hakeneet kappalaiset: E. Johansson Jokioisista, J. F. A. Enebäck Sauwosta sekä Fr. Silwander Perniöstä ja kappalaisen wirkaa Hämeenkyrössä kappalaiset: W. Waurio Pirkkalasta ja O. Nyström Alawetelistä.

Haettawaksi julistettu riittäwän hakiamäärän puutteessa kappalaisen wirka Hämeenkyrössä 90 p. kuluessa t. k. 25 p:stä alkaen.

Waaliehdolle Mustasaaren kappalaisen wirkaan asetettu: 1:o pitäjän-apulainen Huittisista F. W. Mannelin 2:o kappalainen Pietarsaaressa W. Ingman ja 3:o kappalainen Petalahdella K. G. R. Wilenins.

Waltuutettu: Urkuri A. L. Salminen Turusta lukkariksi ja urkuriksi Somerolle, w. t. lukkari Matti Wilh. Marjanen samanlaiseen wirkaan Maarian pitäjään sekä lukkarin- ja urkurinkokelas Joonas Rosendahl samanlaiseen wirkaan Kuusiston kappeliin.

— **Kirkkoherran waalissa Hämeenkyrössä** saiwat ääniä: prowasti Melberg 154 markan 5 pennin edestä, wankilansaarnaaja Heikel 38: 34 ja pitäjän-apulainen Junassa Ilwonen 1,559 markan 14 pennin edestä.

— **Uudenmaan ja Hämeen läänien Maanwiljelysseuran** aiottu Hedelmänäyttely on peruutettu koska useammalta taholta on tullut ilmoituksia, että tämänwuotisia hedelmiä on osaksi madot wahingoittaneet, osaksi on wiime myrsky ne maahan raswistellut.

— **Kansakoululaitos.** Kouluylihallitus on esittänyt waltioapua myönnettäwäksi opettajan palkkaamiseksi seuraawiin uusiin kansakouluihin: 800 markkaa Putkilahden kansakouluun Korpilahdella; 600 markkaa Nurmen kouluun Lempäälässä; 600 markkaa Toijalan työttökouluun Akaassa ja 600 markkaa Kuiwasmäen kouluun Petäjäwedellä.

— **23 hewosta** wietiin Hämees'ä Lappeenrannan rakuunoille t. k. 23 p:nä. Keskihinta alle 400 m.

— **Nordbergin sortunut rakennus**. Rakennusmestari Nordbergin, jonka keskentekoinen uutisrakennus Ludwiginkadun warrella Helsingissä wiime myrskyssä sortui, tuomitsi H:gin maistrati wiime lauwantaina 2,000 markan sakkoon siitä, että hän wastoin maistratin kieltoa on jatkanut rakentamista korjaamatta piirustuksista tehtyjä poikkeuksia. Sitä paitsi tuomittiin hra Nordberg maksamaan sakkoa 200 mk rakennusjärjestyksen rikkomisesta, jonka ohessa häntä kiellettiin 5,000 markan sakon uhalla jatkamasta rakentamista ennenkuin kaikki poikkeamiset piirustuksista owat korjatut ja pidetty tarkastus, jonka maistrati Nordbergin pyynnöstä toimeenpanee.

Nordberg ilmoitti tyytymättömyytensä päätökseen.

— **Kuollut** Wiime torstaina kuoli Helsingissä kenraaliluutnantti Aleksander Leonhard Karl Schulman, täytettyään moniaita päiwiä sitten 71 wuotta. Wainaja oli syntyisin Hämeenlinnasta, alkoi sotilasuransa, Haminan kadettikoulun oppijakson suoritettuaan, Wenäjän wäessä. Ww. 1850–63 palweli hän Suomen sotilaswiroissa, ollen m. m. Waasan ja Uudenmaan ruotujakoisen tark'ampujapataljonan päällikkönä ja kunnostaen itseänsä itämaisen sodan aikana, etenkin Kokkolassa (?) sattuneessa kahakassa. W. 1863 siirtyi S. takaisin Wenäjän palwelukseen, ollen mukana Puolan kapinan kukistamisessa ja kohoten siellä kenraaliluutnantiksi sekä lopulta 34:nnen jalkawäkiosaston päällikköksi. Otettuaan w. 1882 eron sotapalweluksesta, siirtyi wainaja takaisin Suomeen ja asettui, oltuaan 3 wuotta Waasan läänin 1:sen kutsuntapiirin sotakomisariuksena Helsinkiin asumaan. Wirassaan osottamastaan kunnostaan oli hän Wenäjällä palkinnoksi saanut Rabsteinin maatilan Puolassa sukukartanon oikeudella.

Suomen ratsuwäen hewoset on Mosk. Wjedomosti nyt ottanut kirjoituksensa esineeksi. Se arwelee Suomelle ilmaiseksi annettawan wanhoja ratsuwäen hewosia ja moittii sellaisesta tuhlauksesta. „Ellei Suomella ole waraa maksaa hewosiaan, niin näyttää myös tarpeettomalta että sillä on oma ratsuwäki", — sanoo lehti ja ehdottaa että samoin kuin posti- ja sähkölennätinlaitos jo owat yhdistetyt wastaawain laitosten kanssa Wenäjällä ja rahalaitoksen yhdistämistä walmistellaan, samoin pitäisi pyrittämän siihen että suomalaiset suorittaisiwat asewelwollisuutensa Wenäjän armeijassa, kuten muutkin wieraat kansallisuudet.

Niinkuin tunnettu, ei Suomi suinkaan saa ratsuhewosia ilmaiseksi, waan maksaa niistä täyden hinnan. Tarkoitus onkin sitä paitsi wastaisuudessa käyttää oman maan hewosia, waikka alussa tarwitaan osa wanhoja tottuneita ratsuja.

— **Päiwäpalkat** työmiehille Tampereen—Porin radalla Tampereen piirissä owat, kuten Maamme tietää, waihdelleet 1: 40 p.—3 markkaan työn laadun ja tekiän pätewyyden mukaan. Näin alussa on tarwis käyttää päiwätöitä, waan kun työ wakaantuu, saawat urakka-työt etusian.

— **Suomi ulkomaan lehdissä**. Konstantinoopelissa ilmestywä uuskreikan kielellä kirjoitettu sanomalehti „Konstantinopel" sisältää 20 p:ltä heinäkuuta otsakirjoituksella „Suomalaiset Wenäjän wallan alla" („Οι Φιλλανδοι την ρουσσιχην κυριαρχιαν") Suomea kohtaan ystäwällisen kirjoituksen. Asiallisia wirheitä tosin löytyy kirjoituksessa. Kirjoitus loppuu selityksellä että Suomen kansa on „jalo kansa, etewä sotureittensa ja merimiestensä kautta."

— **Päättynyt painojuttu.** Painoasiain ylihallitus on nyt julkaissut päätöksensä „Nya Presseniä" ja sen kirjapainoa wastaan nostamassaan jutussa, jossa heitä syytettiin siitä, että mainittu lehti oli sunnuntaina heinäk. 13 p:nä antanut iltanumeron, johon sillä ei ollut oikeutta. Toht. A. Lilleä on sakotettu 100 m. ja kirjapainon hoitajaa maist. Nordströmiä 500 m. Tyytymättömyys päätökseen on ilmoitettu.

— **Päättynyt painojuttu.** Kätilö Josefiina Kekonin ja tohtori Roosin wälisessä painokannejutussa antoi Jywäskylän raastuwan oikeus päätöksen wiime tiistaina ja tuomitsi wastaajan tohtori Roosin kunnianloukkauksesta wetämään sakkoa 210 markkaa. Sitä paitsi oikeutettiin kantaja wastaajan kustannuksella painattamaan oikeuden päätös sanomalehdissä „Keski-Suomi" ja „Suomalainen" sekä welwoitettiin wastaaja korwaamaan kantajan kulut asiassa 160 markalla. Wastaaja ilmoitti tyytymättömyytensä. — K-S.

— **Suurenmoisen tehdaslaitoksen** on eräs maamiehemme insinörikapteni Bergenheim perustanut Charkowaan Wenäjälle, Tehtaassa walmistetaan tiiliä, terrakottaa ja muita teoksia. St. Pet. Zeit. sanoo, että tämä teollisuuden-haara paroni Bergenheimin ihmeteltäwän tarmokkaisuuden kautta melkoisesti on edistynyt. Muun muassa on paroni Bergenheim keksinyt keinon, jolla woi walmistaa wärillisiä kiwilewyjä portaita ja katujen käytäwiä warten.

— **Mundus vult decipi!** Å. U:ssa luetaan seuraawaa: Sanomalehti-ilmoitusten kautta on yleisöä houkuteltu ostamaan n. k. Volta-Ristiä, joka sähkösellä waikutuksellaan, silkkirihmassa rinnalla likinnä ihoa kannettuna, muka parantaa luuwaloa, jäsentenkolotusta y. m. tauteja. Kuinka todellakin on asianlaita, siitä emme omasta kokemuksestamme woi mitään sanoa, mutta kumminkin uskallamme kokonaan epäillä tuon pienen kapineen ihmeellistä woimaa. Esine, joka on noin tuu

man pituinen, on muodostettu kahdesta ristimäisestä metallilewystä, toinen kuparista, toinen sinkistä, joiden wälissä on samanmuotoinen huopapalanen. Kuparilewyssä on pieni messinkisilmukka, johon noin kyynärän pituinen, tawallisen willalangan paksuinen silkkinauha on kiinnitetty. Hintana tällä jalolla kampsulla, pieneen kannelliseen pahwirasiaan käyttöosoitteen kera sowitettuna, on 2 markkaa, kauhean korkea hinta, kun meidän laskumme mukaan koko teos rihmoineen päiwineen pitäisi maksaa korkeintaan 10 tai 15 penniä.

Että tässä on tekemistä asioismiswehkeen kanssa, samallaisen, kuin joku aika sitten mainiot „jihtisormukset", käy selwille seuraawista sanoista käyttöosoituksessa: „Ristiä ei saa lainata tai käyttää toinen henkilö. Jos perheessä on joku Volta Ristin kantaja, niin täytyy hänen waroa, ett'ei samaa ristiä muut käytä!" — Toisin sanoin itsekunkin täytyy hankkia itselleen oma risti — jotta ne paremmin tekisiwät kauppansa.

Sen mukaan kuin olemme kuulleet, on ylisö niin halukkaasti ostanut tätä nerollista terweyswälikappaletta, että hywin waikea sitä ajottain on ollut kahdellakaan markalla saada. Maailma antaa itseänsä nenästä wetää!

— **Amerikalainen matkustawa koulu** saapui näinä päiwinä Pietariin. Eräs yksityiskoulun johtaja Chikagosta, hra Salf, lähti jo wiisi kuukautta takaperin 16 oppilaan kanssa matkustelemaan Euroopan isojen waltain merkillisimmissä kaupungeissa. Paitsi johtajaa seuraawat oppilaita kaikki opettajatkin, jotka matkalla ollessa selittäwät oppilaille sen waltakunnan ja kaupungin historiaa, johon mennään. Paikalle tultua tutustutaan paikkakunnan merkillisyyksiin ja kerrotaan samassa matkalla opittu. Näin tehdään historian ja maantieteen opetus „eläwäksi". Tämä matkustawa koulu on jo käynyt Lontoossa, Hamburissa, Brysselissä, Wienissä, Warsowassa ja Moskowassa. Pietarista matkustaa se Skandinawiaan ja sieltä etelä-Eurooppaan.

— **Wiisi metsäsikaa yhdestä pesästä** on Jakkiman Kalksalossa tappanut itsellinen Immonen lapiolla. Nahkoja hän möi sekä käytti itse ja lihan ynnä raswat keitti saippuaksi, kehuen kuidenkin sulaneen aiwan tuntumattomiin.

— **Maailman suurin kukkanen** „Victoria regia", aiotaan hankkia Helsingin kaswitieteelliseen puutarhaan.

— **Wiskaali Markkinoilla.** Iyväskylästä kertoo K.-S. Wiime tiistaina, markkinain aattopäiwänä, myytiin Iyväskylässä raatihuoneella kaupungin wiskaalin toimesta julkisella huutokaupalla joku määrä wiime talwena markkinain aikana takawarikkoon kerätyneitä palowiinoja. Warsin sopiwan ajan huutokaupalle on hra wiskaali walinnut siihen nähden, että tawara saa mahdollisimman hywän menekin ja korkean hinnan, sillä markkina aikana on palowiina kurrenttitawaraa muutenkin, waan warsinkin kun wiinakaupat owat silloin suletut, niin että ainoastaan salakapakoitsioilta on sitä saatawissa. Waan miten muussa suhteessa tämä aika oli sopiwa wiinan myynnille, sen huomaa jokainen ja paraiten olisi pitänyt älytä ja ymmärtää hra wiskaalin, lainwalwojan ja järjestyksen ylläpitäjän. Emmekä uskalla epäillä rahtuakaan, ettei hän ymmärtäisikin.

Mutta herra wiskaali woi lohdutaa itseään sillä, että hän ei ole lain muotoa rikkonut ja on pitänyt hywät markkinat. Huutokaupalla myydyn wiinan hinta olikin kohonnut yli kaupassa käywän hinnan.

— **Osman paschako?** Hiljakkoin hukkui Japanin rannikolla suuri turkkilainen sotalaiwa, nimeltä Estrogul. Siinä oli 20 upseeria, 14 masinistia, 3 lääkäriä, 14 kadettia, 105 alaupseeriä, 344 merisotamiestä ja 5 käsityöläistä. Yhteensä siis 505 henkeä. Ainoastaan 63 henkeä lienee tullut pelastetuksi. Hukkuneitten luku siis 442 miestä. Laiwan päällikkö oli Osman bey. Siitäkö sitte lienee syntynyt juttu, että tuo mainio Plewnan sankari Osman Pascha olisi hukkunut siinä haaksirikossa. Kerrotaan myöskin, että laiwassa piti wietämän Japanin keisarille lahjoja ja kunnian merkkejä Turkin sultanilta ja että joku Osman pascha oli niitä wiemässä. Mutta Turkin waltakunnassa on melkein joka toisen korkean herran nimi Osman pascha, niin että tuskin on luultawa, että tuo wiime sodasta kuuluisa Osman pascha olisi semmoisena lähettiläänä ollut.

— **Rautatie-onnettomuus Amerikassa.** Kauhea rautatieonnettomuus tapahtui toissa wiikolla Amerikassa Shoemakersvillen ohella.

Lähellä sitä paikkaa tekee rautatie mutkan ja käy 20 jalkaa korkealla pitkin Schuylkill-jokea. Kello 6 ehtoolla törmäsi tässä yhteen tawarajuna ja hiili-juna, ja useita waunuja joutui poikkipäin radalle.

Ennenkuin rata saatiin näistä puhtaaksi tahi waroitusmerkkejä ehdittiin antaa sille junalle, jota odotettiin, pyörähti Readingistä tulewa pikajuna matkalle ja syöksyi suoraa tietä kadotukseen.

Weturi hyppäsi radalta jokeen ja wei mennessään koko junan, jossa muun muassa oli kolme matkustajawaunua ja niissä 150 matkustajaa.

Hirmuista oli kuulla matkustajain hätä huutoja, he kun oliwat suljetut waunuihin. Muutamain onnistui kuitenkin ankarilla ponnistuksilla pelastaa itsensä ja lähteä apua etsimään.

Sähköfanoma lähetettiin Readingiin, josta lääkäreitä ja 300 työmiestä riensi tapaturman paikalle. Pelastustyö käwi sangen hitaasti, ja ainoastaan suurella waiwalla saatiin kuolleita ja haawoitettuja esille. Joki on sillä paikalla hywin sywä, ja koko juna oli joutunut weden alle. Kello 4 aamulla oli 15 ruumista esille wedetty, mutta luultiin wielä 20 henkeä olewan pirstoihin haudattuina.

— **Tuliwuori Mobacho** Nicaraguassa, joka wuosisatoja on lewännyt, on äkkiä alkanut purkautumaan. Lähellä olewat wiisi kaupunkia on maanjäristys puoleksi häwittänyt. Asujamet pakenewat. Autioksi jätetyssä paikkakunnassa on syntynyt ryöwärijoukkoja. Hallitus on lähettänyt sotawäkeä estämään ryöwäyksiä, kertoo Newyorkista lähetetty sähköfanoma 25 p:ltä.

— **Mormonit** owat päättäneet lakkauttaa moniwaimoisuuden ja ehdottomasti alistua Yhdyswaltain lakien alle.

— **Montblanc-wuoren huipulle,** 4,400 metrin korkeuteen, on nyt rakennettu pieni maja wuorella käwiöitä sekä tutkioita warten. Rakennusaineet oliwat suurella waiwalla kuljetettawat alahalta asti ja kestikin niiden kuljetus kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 31 p:ään. Ylhäällä wallitsee kowa kylmyys ja toisinaan sellainen tuuli että sen rinnalla alhaisten seutujen hirmumyrskyt owat paljasta lapsen leikkiä.

— **Goassa,** Portugalin siirtokunnassa Intian rannikolla, oli walittawana edusmies waltiopäiwille. Waalipäiwänä tapahtui kahakka, jossa sotawäki ampui wapaawaltaisen ehdokkaan puolustajoita tappaen 18 ja haawoittaen 50 henkeä. Tapettujen joukossa on eräs Portugalin waltiopäiwän jäsen. Bombaissa asuwat portugalilaiset owat lähettäneet kuningas Dom Carlokselle pyynnön että hän pitäisi parempaa järjestystä alusmaissaan Intiassa, muussa tapauksessa he tahtowat että Goa yhdistetään Englannin alusmaihin siellä.

— **Senegalissa** on tulwa hukuttanut 3,000 ihmistä. Paikottain on kaikki ruoka aineet turmeltuneet, joten asema on hywin turmiollinen.

— **Heinäsirkat** owat wiime suwena Algeriassa tehneet wahinkoa 3 miljoonan markan edestä.

— **Kuolemanrangaistus** on Itäwallan keisarin kauhu. Kun kuolemantuomio äsken tuotiin hänen allekirjoitettawakseen, putosi kynnel hänen silmästään ensi kirjaimille hänen nimessään ja häwitti sen melkein kokonaan. Hän kääntyi ministerinsä puoleen ja sanoi:

— Näette, etten woi allekirjoittaa; kynneleni poistawat nimeni.

Sen jälkeen repi hän tuomion palasiksi. Tuomittua ei mestattu.

Nuorena hän ei ollut yhtä arka, kun hän sallei Haynan hirttää ja teloittaa ihmisiä mieliänsä myöden Unkarissa.

— **Pelastusarmejalla** on tänään alkawa wiikko niinkutsuttu „itsekieltämyswiikko", jolloin armejan soturit owat nauttimatta kahwia, woita, lihaa, tupakkaa tai muuta jellaista ja lähettäwät siten säästyneet rahat armejan kassaan. Niin on kenrali Booth käskenyt ja armeja — tottelee.

— **Suuri tulipalo.** Sant-Gallenin kantonissa Sweitsissä syttyi kowalla föhn-tuulella walkea Ruethin kylään, jossa paloi 220 taloa. Sieltä lewisi tulipalo läheiseen Moos'in kylään, jossa paloi 150 taloa. Melkein kaikki karja molemmissa kylissä on palanut, yksi ihminen tukehtui kuoliaaksi ja useampia haawoittui.

— **Washingtonin rahapajassa** käytetty lattiamatto poltettiin tunnottain ja tuhasta saatiin kultaa noin 2,500 dollarin edestä.

— **Maailman suurin wirranalainen tunneli.** St. Clair-wirran alatse, Pyrt Huronin ja Sarnian wälille, on kaiwettu tunneli, joka nyt on awattu, mutta jossa wielä on yhtä ja toista tehtäwää ennen kuin se walmistuu. Se on suurin wirranalainen tunneli koko maailmassa ja luultawasti suurin insinörityö mitä tähän saakka on Amerikassa toimeen saatu. Se on 6,100 jalkaa pitkä aukosta aukkoon ja laskematie tulee Kanadan puolella 13,000 jalkaa sekä Yhtyswaltain puolella 9,000 jalkaa pitkäksi. Itse tunneli on 20 jalkaa läpimitaten. Kustannukset lasketaan 2–3 miljonaksi dollariksi.

— **Hirweä myrsky** raiwosi wiime sunnuntaina Ranskan etelä-osassa. Marseillessa se särki paljon rakennuksia, tappoi kolme ihmistä ja haawoitti useita.

— **Suuri tornikello.** Filadelfian raatihuoneen torniin rakennetaan parraikaa jättiläiskelloa, joka juultawasti on maailman suurin kello. Kellon taulu on 10 metriä läpimitaten ja walaistaan yöllä sähköwalolla sekä on niin korkealla että se näkyy yli koko kaupungin. Wiisarit owat 4 ja $2^1/_2$ metriä pitkät: kello, johon tuntiwasara lyö, painaa 25,000 kilogrammaa. Kellon wetää wireesen joka aamu höyrykone, joka on raatihuoneen kellarissa.

— **Koleratapaus** on huomattu Bristolissa. Kuollut oli satamatyömies, joka oli tullut Cardiffista. Kolera oli aasialaista.

— **Tuli irti hääseurassa.** Kun eräs työmies Berliinistä wietti häitään räjähti katossa riippuwa petroleumilamppu. Sen alla istui 25 henkilöä pöydässä. Kun liekit heti sytyttiwät koko huoneen sai 11 henkilöä waarallisia palohaawoja. Muutamat onnettomista juoksiwat palawissa waatteissaan kirkuen ulos kadulle.

— **Kolerasta Punasen meren rannoilla** on Ranskan terweyshoitokomisionin kokouksessa annettu surkeita tietoja. Sairaat kuoliwat wähemmässä kuin tunnin ajassa. Onnettomain hampaat puristuwat kiinni ja jäsenet kangistuwat, niin että on mahdotonta saada lääkkeitä heidän sisällensä. Dsheddassa haudattujen luku ei läheskään osota kuolleitten todellista lukua. Paljon ruumiita jää kaupungin ulkopuolelle koirain ja petolintujen saaliiksi. Eräs läsnä-olia kertoo: „Olen nähnyt kuinka pyhiin waeltajat kaupungin ulkopuolella sairastuiwat koleraan ja koettiwat kontata wallien luokse warjossa kuollakseen. Mutta armottomasti raastettiin heitä jaloista auringonpaisteesen, jossa he pian henkensä heittiwät. Lääkärit waatiwat maksua edeltä päin ja sairaat kuolewat ilman hoitoa." — Egyptissä on ryhdytty ankaroihin warotoimiin ja toiwotaan että maa saadaan rutolta warjelluksi.

— **Norjassa** on kesän kuluessa käynyt 11,700 ulkolaista matkustajaa, nitten joukossa 7,500 englantilaista. Heidän lasketaan tuoneen maahan 5 miljoonaa kruunua.

— **Eräällä huwiretkellä** New-Jerseyssä suostuiwat nuori herra ja nainen seuran ratoksi suorittamaan kaikki wihkimystemput. Wihkimisen toimitti muuan läsnä olewa henkilö, jota eiwät muut tunteneet, mutta joka heidän mielestään oli niin papillisen näköinen, että hän hywin soweltui menon suorittamaan. Kaikki käwikin tarkasti säännön mukaisesti; mutta kuwatkaapa hämmästystä, kun muukalainen menon loputtua sanoi olewansa — oikea pappi. New-Jerseyssä woimassa olewa laki säätää, että awioliitto on laillinen, kun pappi toimittaa wihkimisen. Kuwaapa molempain nuorten epätoiwoa, jotka täten oliwat wasten tahtoansa joutuneet awioliittoon. Tyttö oli päälle päätteeksi toisen kanssa kihloissa. On heti ryhdytty toimiin, jotta tämä omituinen wioliitto saataisiin purjetuksi.

— **Hywin täytetty kirjekorttt.** Yhdyswalloissa oli hijattain pikakirjoituksen kilpailu. Tahdotiin tietää, montako sanaa mahtuu tawalliseen kirjekorttiin. Eräs Richmond niminen pikakirjoittaja mahtutti korttiin kokonaista 36,784 sanaa!

— **Mustat ihmissyöjät** Pohjois-Queenslandissa, Australiassa, syöwät mielellänsä kiinalaisia, koska muka heidän lihansa on erittäin maukasta sen wuoksi että he elättäwät itsensä melkein yksinomaan riisillä. Pohjois-Australiassa on nyt lukuisa kiinalainen wäestö ja moni niistä, joka on uskaltanut poistua kauaksi asutuilta paikoilta, joutunut willien ruo'aksi. Niin on siellä maan tapa. Eräs maanmittari siellä ilmotti äskettäin hallitukselle: „Mustat owat warastancet kaikki ruokatawarani ja „maistelleet" kahta kiinalaistani."

Kunnallista.

Kaupungin waltuusmiesten keskuudessa lienee kysymys nostettu Stjernapuiston lawentamisesta.

Siihen liitettäisiin nimittäin professori Granlund-wainajan entinen rakentamaton tontti, jossa nytkin kaswaa hedelmä-puita.

Ostosta liene jo ollut kysymys G. wainajan perillisten kanssa. Mutta heidän waatimansa hinta oli ylen kallis.

Sen siaan kuuluu talon nykyinen omistaja hra Uschakoff, olewan taipuwainen luowuttamaan puheenalaisen tontin kohtuullisemamasta hinnasta.

Ja mitä asiaan kuuluu, niin olisi se meidänkin mielestämme warsin tarpeellista, että kaupunki sen ostaisi ja Stjerna-puistoon yhdistäisi, niin että sinne käwisi tiet neljältä kohdalta: Gymnasi-kadulta, Birger-Jarlin kadulta ja molemmilta Linna kaduilta.

Kieltämätä owat ne toimet, joihin wiime aikoina on ryhdytty terweyshoid on suhteen kaikissa siwistyneissä maissa, melkoisessa määrässä poistaneet tauteja ja kuolewaisuutta kaupungeissa.

Wanhoissa, taajaan rakennetuissa kaupungeissa on koetettu mahdollisuuden mukaan lawentaa katuja, istuttaa puita ja awata aukeita paikkoja, poistamaan umpihenkisyyttä ja tuottamaan ilman waihtoa.

Ja missä usia kaupunkeja meidän maassakin on rakennettu, niin on pidetty huolta, että niihin saadaan leweät kadut ja awaroita esplanadeja ja puistoja, estämään tauteja ja katkaisemaan tulipaloja, jos semmoisia ilmestyisi.

Hämeenlinnan kaupunki ei siinä suhteessa ole maamme huonompia, jollei juuri parhaimpiakaan. Kadut owat tarpeeksi leweät, katsoen huoneitten korkeuteen.

Waan jos tulewaisuudessa ruwetaan kolme- ja wiisi kerroksisia kiwimuureja rakentamaan, niin silloin käywät kadut kylläkin ahtaiksi.

Sentähden on tarpeellista, että ajoissa edes säästetään kaupungille awonaisia paikkoja, missä semmoisia on mahdollinen saada.

Stjerna-puisto on nyt yksi semmoinen. Mutta sekin on jokseenkin umpihenkinen, kun sen toisessa kyljessä on kaksi suurta taloa. Sen wuoksi olisi, niinkuin sanoimme, katsottawa, että mainittuun puistoon saadaan liitetyksi sen ohella siaitsewa rakentamaton tontti.

Oso Granlund-wainajan katurakennuksesta kuuluu tosin olewan sen päällä. Mutta talojen nykyinen omistaja aikonee kohdakkoin hajottaa koko rakennuksen ja jo ensi talwena teettää uuden, ajan mukaisemman, jota ei ulotettaisi puheen alaiselle tontille, joten sen luowuttaminen kokonaisuudessaan siis helposti käwisi laatuun.

Kaupungin waltuusmiesten huostassa on rahoja, jotka owat juuri omiansa, käytettäwäksi tämänkaltaisiin toimen piteisiin, jotka tarkoittawat yleisen terweyden tilan säilyttämistä ja tulen waarojen estämistä.

Siis ei tarwittaisi rasittaa kaupunkilaisia minkäänlaisilla weroituksilla tämän oston tähden, eikä liion kajota kaupungin warsinaiseen kassaan.

Kirjallisuutta.

Hra G. W. Edlundin kustannuksella on painosta walmistunut:

„Suomi ennen ja nyt, kirjoitti A. Meurman. Toinen painos, johon on lisätty Lain Pyhyys. Helsingissä 1890. Hinta 1 m."

Mainitussa kirjassa koettaa tunnettu patrioti tarmokkaasti ajaa perättömäksi, mitä muutamat sanomalehdet Wenäjällä ja tuo kuuluisa hra Ordin owat kirjoitelleet Wenäjän ja Suomen keskinäisistä suhteista ja niiden suhteiden synnystä.

Jokainen s u o m a l a i n e n tietysti ymmärtää ja myöntää, että hra M. kirjassansa puhuu pelkkää totta. Mutta waikeampi lienee saada niitäkin, jotka tahallansa Suomen kansaa wastaan wiskelewät noita herjaawia kirjoituksiansa, sitä ymmärtämään ja myöntämään.

Sillä he eiwät olekaan ryhtyneet työhönsä siinä aikomuksessa, että he totta puhuisiwat ja asioita kohtuuden kannalta punnitsisiwat, waan pahan sappensa purkamiseksi.

Heitä warten on kuitenkin sama teos käännetty franskan kielelle.

Mutta jolleiwät he otakaan siitä mitään oppiaksensa, niin saattaa olla tuhansia muita sekä Wenäjällä että muualla joille tämmöinen seikkain walaiseminen on terwetullut.

Ja meille suomalaisillekin on kirja alkuperäisenä teoksena terwetullut. Sillä waikka meidän maassa jokainen, ylhäisestä alhaiseen, tietää asemamme Wenäjän suhteen, niin on kirja kuitenkin monessa suhteessa walaisewa niillekin, jotka asiat tuntewat.

Paitsi sitä on kirja lämmittäwä hehkuwalla isänmaan rakkaudellaan.

Ja että sitä halusta luetaan, todistaa se, että ensimmäinen painos siitä parissa kuukaudessa on loppuun myyty, niin että uusi painos on ollut tarpein ulos antaa.

Tähän uuteen painokseen on lisätty „Lain pyhyys"-niminen kappale, jossa tekiä taistelee sitä kewytmielistä, miltei irstasta tapoa wastaan, millä „Grashdanin"-niminen wenäläinen sanomalehti puhuu lakien synnystä ja luonnosta.

Saman kustantajan toimesta on myöskin ulostullut uusi koulukartta, joka selwyytensä ja helppohintaisuutensa wuoksi on hywin otollinen wastalkawalle koulunuorisolle, joka ryhtyy Suomen maatiedettä tutkimaan.

Maataloutta.

Keino,

miten perunaruton wahingoita käypi wähentäminen, on luettawa eräässä sanomalehdessä, joka pari wuotta sitten ulos tuli.

Ja koska kaikki keinot, mitkä siinä suhteessa wähänkin auttawat, owat tätä nykyä hywät, niin ilmaisemme sen tässä. Mainitsemme, että sitä keinoa on menestyksellä useita wuosia käytetty eräässä kartanossa Sawossa.

Wanhaan riiheen tehtiin suuret puulaarit, joiden laitoihin puhkaistiin pieniä reikiä. Laarien eli hinkalojen läpi käy ristiin rastiin laudoista tehdyt torwet, joihin niinikään on puhkottu reikiä.

Huoneen nurkassa on tawallisella sawutorwella warustettu tulipesä. Riihessä on sitä paitsi akkuna, lähellä katonrajaa sekä useita ilmatorwia, tuottamaan puhdasta ilmaa ja tasoittamaan lämpömäärää.

Pitkin kaltewaa siltaa wiedään perunoita hinkalojen yläreunalle ja kaadetaan warowaisesti niihin. Ettei perunat hinkaloihin kaadettaessa wikaantuisi, on jokaisessa hinkalossa irtonaisia lautoja, joita myöden perunat lasketaan juoksemaan.

Hinkalot täytetään reunoja myöden. Perunakerros tulee siis olemaan sangen paksu, mutta ei tiwis, koska kerroksen läpi kaikkialla käy mainitut reijillä warustetut puutorwet. Niiden suut owat auki hinkalosta, ja niin tawoin pääsee raitis ilma alituisesti kulkemaan perunakerroksen kaikkiin osiin.

Alussa pysywät perunat kuitenkin sangen nihkeinä. Mutta jos ne peitetään paksusti kuiwilla äsken riihitetyillä rukiin oljilla, niin imewät oljet pian liiallisen nihkeyden.

Sittekuin oljet owat muutetut jotkut kerrat, owat perunat werrattain kuiwat, ja silloin saattaa ruweta warowaisesti lämmittämään huonetta. Tätä jatketaan koko talwi, niin että ilma aina pysyy kohtuullisen lämpimänä ja kuiwana. Paras lämpömäärä on 1—2 astetta, alapuolella 0, mutta ei saa koskaan laskea alle — 3° C, sillä silloin alkaa kuura näkyä perunain päällä ja ne paleltuwat. Lämpömäärä ei myöskään saa nousta päälle + 3° C.

Paras on lämmittää wähän joka päiwä, sillä niin tawoin pysyy ilma kuiwempana. Jos riihi on jotenkin tiwiisti rakennettu, niin ei ole ensinkään waikea pitää lämpöä ja kuiwuutta säännöllisillä rajoilla.

Suwella pitää torwet otettaman pois ja puhdistettaman sekä kuiwattaman ulkoilmassa. Myöskin hinkalot ja itse säilytyshuone owat läpikotaisin pestäwät ja puhdistettawat. Se on tehtäwä niin hywissä ajoin, että kaikki on täydellisesti kuiwaa, kunnes uudet perunat syksyllä owat sisälle pantawat.

Siinä kartanossa, jossa tätä perunain säilytystapaa talwen yli käytetään, owat perunat säilyneetkin koko talwen ja myöhään kesään, waikka peruna rutto oli niin taloon juurtunut ennen kuin tätä tapaa oli käytetty, että kuopassa säilytetyt perunat oliwat kokonaan pilaantuneet ennenkuin jouluun päästiin.

Kaikenlaista.

— **Käytännöllistä kielioppia.** Opettaja:

— Sano joku lause ja aseta se sitte imperatiwiin.

— Hewonen seisoo.

— No aseta imperatiwiin!

— Ptruu!

— **Warma merkki.** Onko sinun sisaresi kihloissa, Iiwari!

Pikku Iiwari:

— Ei ole, mutta kyllä kohta tulee.

— Mistäs sen tiedät?

— Hän antaa minulle kymmenen penniä joka ilta siitä että pysyn pois salista.

— **Omituisia sattumisia** on tapahtunut eräässä talossa Jywäskylässä. Eräänä päiwänä putosi katosta suuri kynttiläkruunu ilman tiettäwää syytä ja meni mäsäksi lattiaan. Seuraawana päiwänä kuoli lapsi talosta. Taas seuraawana päiwänä, kun piika oli lehmää lypsämässä ja poistui wähäksi aikaa jättäen lypsinkiulun nawetan lattialle, lenti kaksi wästäräkkiä kiulun partaalle ja miten lienewät niin waromattomasti maitoa astiasta kurkotelleet, että toinen putosi sinne ja hukkui. Mutta wielä kummempia seuraawana päiwänä sattui. Kun pitalla oli leipomatuwassa puuron keittohommat ja hän taaskin hetkiseksi poistui patansa äärestä, lensi huoneesen kaksi harakkaa ja miten lienee taaskin niin hassusti käynyt, että niistä toinen hukkui — puuropataan.

Wähemmästäkin sitä jo kummia alkaa ajatella, sanoo K. S.

— **Eräs herra** Helsingissä palasi eilen illalla metsästysretkeltä. Hän kertoo nähneensä puun, jossa lintu on stunut.

— **Kauhea uhka.** Sikolätin edustalla:

— Syökää, syökää siat, että lihotte, muuten teitä ei syksyllä tapeta!

— **Maailman loppu** tulee, erään Sweitsissä saarnaawan uuden profetan ennustuksen mukaan, taasen tapahtumaan maaliskuun 5 p:nä 1896 k:lo 3 j. pp.

Kauppatietoja

Päiwän Woihinnat,

netto Hankoniemessä.

Meijeriwoille, joka tänään ulosläheteään, noteeraan minä seuraawat hinnat, wapaasti Hankoniemen asemalla:

Hienoimmalle . . .	„ 115	—122
Hienolle „ . . .	„ 100	—110
Muille lajille . . .	„ 87	—95

K a i k k i 50 k i l o g r:s t a n e t t o (= $117\frac{1}{2}$ suom. n).

Hankoniemessä, 27 p:nä Syyskuuta 1890

Arthur H. Borgström.

Matkustawaisia.

Kaupungin hotellissa: Öberg T:reelta; kaupp. Arenander T:holmasta; tuom. Törnroth ja kontt. Ikonen T:reelta; howioik. ausk. Rothström Turusta; Johansson Pirkkalasta; kaupp. Öhman H:gistä; maanw. Wasastjerna Kankaisista; Nelson ja Gruene Forssasta; Montin H:niemestä; Kowin H:gistä; Schetelig Lybbekistä; Swibergson Turusta; Forsten ja Andersson H:gistä; kreiwi Bouzet Bordeaux'ista; kaupp. Strömbäck H:gistä; par. Standertskjöld L:takaa; kaupp. Hjort T:reelta.

Kestikiewarissa: Selin ja Heikkilä T:reelta; kontt. Fredrickson Wiipurista.

Kuulutuksia.

Julkisella huutokaupalla, joka Maanantaina ensitulewan Lokakuun 20 p. kello kakistoista (12) päiwällä toimitetaan Maistraatin edessä täällä myydään talo ja tontti N:o 117 — tämän kaupungin 27 korttelissa (ent. Stålhammarin talo), Kasarmi- ja Gymnasikatujen kulmassa ehdoilla, mitkä huutokauppatilaisuudessa tarkemmin määrätään. Talo, jossa on 2 asuinrakennusta, 14 asuinhuonetta, 4 keittiötä ja 2 eteistä, leiwinhuone, 2 isohkoa makasiinia, 2 tallia ja nawettoa ynnä tarpeelliset ulkohuoneet, tuottaa noin 1650 markkaa wuotista hyyryä. Hämeenlinnasta 2 p. Syyskuuta 1890.

F. W. Schrey.

Kungörelse.

Den 5, 6, 7 och 8 Oktober från kl. 6 f. m. till kl. 3 e. m. anställer 96 Omska regementet skjutning med skarpa patroner å regementets och 7:de Tavastehus bataljons skjutbanor å Parola läger, och den 8 Oktober å skjutbanan vid Lill-Luolais, hvarom allmänheten härmed underrättas med varning att icke under tiden närma sig akjutbanorna. Tavastehus å Landskontoret den 29 September 1890.

Torsten Costiander.

F. W. Schrey.

Kuulutus.

96 Omskin rykmentin ampumaharjoitukset luotipatroneilla tapahtuwat 5, 6, 7 ja 8 päiwinä Lokakuuta klo 6 e. pp. klo 3 j. pp. sekä rykmentin että 7:nen Hämeenlinnan pataljoonan ampumaradalla Parolan leirillä ja 8 päiwänä Lokakuuta ampumaradalla Wähä-Luolajan tykönä, josta yleisölle täten tieto annetaan waroituksella siihen aikaan lähestymästä ampumaratoja. Hämeenlinnassa Lääninkonttoorissa Syyskuun 29 päiwänä 1890.

Torsten Costiander.

F. W Schrey.

Kuulutus.

Keisarillinen Suomen Senatin siitä tämän syyskuun 24 päiwänä antaman määräyksen mukaan owat woimassa olewaan liikennetaksaan waltion rautateitä warten lokakuun 15 päiwältä 1886 liitetyssä taksassa kaikenlaatuisten tawarain, paitse sotilaskalujen, kuljetuksesta määrätyt maksut ruplissa ja kopekoissa, ensitulewan lokakuun 1 päiwästä kun ne kreditiseteleillä suoritetaan, toistaiseksi maksettawat kahdenkymmenen prosentin alennuksella. Joka yleisön tiedoksi täten ilmoitetaan. Helsingissä, Rautatiehallituksessa, syyskuun 25 päiwänä 1890.

Käskystä:

C. F. Bendell.

Waltion rautateiden konepajassa Turussa tarwitaan seuraawat määrät sahattuja, kuiwaa ja pilaantumatonta sekä oksatonta puutawaraa:

a) honkapuuta:

150 kapp.	9′ × 12″ × 6 1/4″
50 „	22′ × 10″ 1/2″ × 5 1/4″
100 „	17, × 10″ 1/2″ × 5 1/4″
50 „	10′ × 10″ × 9″
100 „	7′ × 10″ × 5 1/4″
100 „	10′ 1/2′ × 10″ × 31/4″
200 „	6 1/2 × 10″ × 31/4″
100 „	4′ × 10″ × 3 1/4″
100 „	9′ 1/2′ × 9″ × 3 1/4″
40 „	9′ × 8 1/4″ × 6 1/4″
80 „	21′ 1/2′ × 8 1/4″ × 4 1/4″
30 „	32′ × 8″ × 5″
100 „	17′ × 6 1/4″ × 4 1/4″
100 „	9′ × 6 1/4″ × 4 1/4″
100 „	9′ × 1 1/2″ × 4″
200 „	6′ 1/2′ × 5″ × 4″
800 „	9′ × 4″ × 4″
400 „	3′ × 4″ × 4″
200 „	6′ 1/2′ × 4″ × 3 1/2″

b) koiwupuuta.

200 „	5 1/2′ × 5 1/2″ × 5 1/2″,

kaikki Englannin tuumissa ja kehoitetaan sen tähden halullisia hankkioita wiimeistään 15 p:nä ensi Lokakuuta ennen k:lo 12 p. Rautatienhallitukselle jättämään sinetittyjä kirjeellisiä tarjouksia mainittujen puuainemäärien tahi niiden osien hankkimiseen ilman eri kuljetusmaksua tawarawaunussa rautateitse joko Turkuun tahi muulle asemalle, sekä sen ohessa ilmoittamaan hinta kuutiojalalta joka, sekä että Rautatiehallitus pidättää itselleen täyden oikeuden hywäksyä tahi hylätä tulleet tarjoukset joko kokonaan tahi osittain, asianomaisille täten tiedoksi annetaan. Helsinki, Rautatiehallituksessa, 23 p:nä Syyskuuta 1890.

Käskystä:

C. F. Wendell.

H. S. 1 k.

Kuulutus.

Muuttamalla kuulutuksen olewan Syyskuun 27 päiwältä, koskewa tykkiwäestön ampumaharjoitus aikoja Luolajan kentällä, saan tämnä kautta yleisölle ilmoittaa että tykkiwäestön ampumaharjoitukset toimitetaan Lokakuussa seuraawina päiwinä: 2 p. kl. 3—5 j. p. p., 3 p. kl. 9—11 e. p. p. ja 3—5 j. p. p., 4 p. kl. 9—11 e. p. p. ja kl. $2\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$ j. p. p., 6 p. kl. $8\frac{1}{2}$—$11\frac{1}{2}$ e. p. p. ja kl. $2\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$ j. p. p. sekä 7 p. kl. $8\frac{1}{2}$—$11\frac{1}{2}$ e. p. p. sekä että Omskin rerwikomennon ampumaharjoitukset toimitetaan ennen ilmoitetuina päiwinä ja tunteina. Hämeenlinnassa Lääninkonttoorissa. Syyskuun 30 päiwänä 1890.

Torsten Costiander.

F. W. Schrey.

Kungörelse.

Med ändring af hvad min kungörelse af den 27 innevarande September upptager, angående tiden för artelleriets målskjutning å Luolais lägerplan, får jag härmed underrätta allmänheten att artelleriets skjutöfningar komma att verkställas under Oktober månad, nemligen den 2 från kl. 3—5 e. m, den 3 från kl. 9—11 f m. och från kl. 3—5 e. m, den 4 från kl. 9—11 f. m. och från kl. $2\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$ e. m, den 6 från kl. $8\frac{1}{2}$—$11\frac{1}{2}$ f. m. och från kl. $2\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$ e. m. och den 7 från kl. $8\frac{1}{2}$—$11\frac{1}{2}$ f. m. samt att Omska reservkommandots skjutöfningar försiggå å förut uppgifna dagar och timmar. Tavastehus å Landokontoret, den 30 September 1890.

Torsten Costiander.

F. W. Schrey.

Kuulutus.

Keskiwiikkona ensi Lokakuun 29 päiwänä klo 12 on tässä lääninkonttorissa julkinen huutokauppa, jossa wähimmän waatiwalle urakalla tarjotaan täkäläisen pitkän sillan korjaus ensi kewäänä. Siitä halukkaille urakkamiehille annetaan tieto ilmoituksella että kustannus-arwio on täällä nähtäwänä ja että ainoastaan niiden tarjoukset otetaan huomioon, jotka ennen huutokauppaa jättäwät takaukset urakan täyttämisestä. Hämeenlinnan Lääninkonttorissa Syyskuun 29 päiwänä 1890.

Torsten Costiander.

G. W. Liukkonen.

H. S. 2 k. — r.

Kungörelse.

Att den i § 64 af stadens bygnadsordning föreskrifna syn af torg, gator och allmänna platser, äfvensom yttre delarne af till dem stötande hus, plank och portar förrättas Tisdagen den 7 instundande Oktober, varder härmedelst kungjordt. Tavastehus Rådhus den 29 September 1890.

MAGISTRATEN.

Kuulutus.

Että kaupungin rakennus-säännön 64 §:ssä määrätty torien, katujen ja yleisten paikkojen sekä niihin koskewain huoneitten, lankkujen ja porttien ulkopuolten tarkastus pidetään tiistaina 7 p:nä ensitulewaa Lokakuuta ilmoitetaan täten asianomaisten tiedoksi. Hämeenlinnan Raatihuoneessa, Syyskuun 29 p. 1890.

Maistraatti.

Syyskuun 29
Lokakuun 11 p. 1890, kello 10 e. p. p. toimitetaan 24 Tykistöbrigadin 4:n keweän patterian asunnoissa Poltinahon kentällä lähellä Hämeenlinnan kaupunkia julkinen huutokauppa, jossa myydään kolme palweluksesta eroitettua hewosta, jotka samana päiwänä, ennen toimituksen alkamista, owat nähtäwinä.

Talouden hoitaja
Kapteni Askarhanof.

H. S. 1 k. 30 r.

Kuulutus.

Maksut maalaisten paloapuyhtiölle ylöskannetaan seuraawina päiwinä:
Lopella, Keskiwiikona 8 p. Lokakuuta Kirkkowärtti Andlundilla.
Hausjärwellä, Tuorstaina 9 p. Lokakuuta Hikien kestikiewarissa.
Janakkala, Perjantaina 10 p. Lokakuuta Turengin kestikiewarissa.
Wanajassa ja **Hämeenlinnan** maanseurakunnassa 11 p. Lokakuuta Kilpisen talossa Hämeenlinna.
Hattulassa Maanantaina 13 p. Kanungin rusthollissa.
Tyrwännössä Tiistaina 14 p. Lokakuuta Yli Anoman rusthellissa.
Hauholla Keskiwiikkona 15 p. „ kirkonkylän kestikiewarissa.
Tuulokessa Tuorstaina 16 p. „ Syrjäntaustan kestikiewarissa.
Rengossa Lauwantaina 18 p. „ Papilassa ja saan ilmoittaa että yöskanto alkaa k:lo 11 e. pp. naan Hausjärwellä k:lo 12 p. p. Rengossa k:lo 2 j. p. p. Lopella 29 p. syyskuuta 1890.

C. J. Olsson.

Myytäwänä.

Parketti-laattioita Tammesta ja muista puulajeista walmistetaan ja asetetaan sioilleen helpolla hintaa. Parasta työtä luwataan.

Sörnäsin Höyry-höyläys- ja Puuseppä Tehdas Yhtiö.
Helsingissä.

En alldeles ny svartblå tricot rock (surtout) finnes af förekommen anledning till salu å feberlasarettet hos

JOH. RAJALIN.

1:si aiwan uusi mustan sininen trikoo takki (surtuuki) on myytäwänä sattuneesta syystä Kuume sairashuoneella
Joh. Rajalin.

Osbergin tehtaan
hywiksi tunnetuita
Weiwi-mankeleita
myy tehtaan hintaan
Adolf Petersson
Helsinki, Mikaelin katu 17
Ainoa jälleen myyjä.

Silkkinen **Sirkkelikappa**, jossa on ketunnahkainen sisusta. Nähtäwänä rouwa Andströmin luona Makkaramaakari Willeniuksen talossa.

Hyyrättäwänä.

Nyt heti kalustettu tahi kalustamatoin huone Maalari Helinin talossa.

Nyt heti yksi kamari Pastori Musoffskyllä.

Palwelukseen otetaan.

Kaksi kansakoulun läpikäynyttä poikaa saawat oppipaikan kuin ilmoittawat itsensä puuseppä Nyqwist'ille;

---

2 wiidentoista wuotiasta poikaa saawat oppipaikan Waskenwalaja
D. Gillberg'illä.

H. S. 1 k. 5 r.

Yksi poika otetaan nyt heti leipurin oppiin, halummasti malta,
K. E. Lindholmille
Hämeenlinnassa

Kadonnut.

Tuntemattomalla tawalla katosi pruuni tamma hewonen kriimu päässä, toista rekeä wetäwä. Kunniallista löytäjää pyydetään ilmoittamaan:
Wanajan pitäjä, Hattelma
Nuori Lemola.

Sekasanomia.

Arpajaset

tanssin kanssa. Paloruiskun hywäksi, pidetäään Idänpään Honkalan rusthollissa Wanajan pitäjässä 5 p:nä Lokakuuta. Sisäänpääsö aikaihmisiltä 75 penniä ja lapsilta 50 penniä. Arpaliput 25 pen.

Huwit alkawat klo 5 j. pp.
Huom! Oikein hywä musiiki.

Toimikunta.

H. S. 1 k. 16 r.

Suomen Yhdyspankki

maksaa juoksewalle tililleipannuista rahoista $2^1/_2$ prosenttia tästä päiwästä alkaen Hämeenlinnasta, Lokakuun 1 p. 1890.
Toimikunta.

Föreningsbanken i Finland

godtgör för medel insatta å Löpande räkning $2^1/_2$ procent från denna dag. — Tavastehus, den 1 Oktober 1890.

BESTYRELSEN.

SKANDIA

meddelar
Brandförsäkringar; Lifförsäsringar med andel i bolagets vinst å motsvarande försäkringar, utan förhöjda premier; Lifförsäkringar på kort tid Lifränte- och Kapital försäkringar. Närmars hos
C. O. SAXELIN.

Palo- ja Henkiwakuutus
Osakeyhtiö
„SKÅNE"

Pääoma 12,000,000 kruunua,
antaa wakuutuksia helppoja maksuja wastaan **Felix Skogsteriu** kautta Muist. Yhtiö antautuu Suomen lain alle ja suomalaisia ja ruotsalaisia poliseja ulosannetaan.

„Salamander"

ottaa palowakuutuksia Hämeenlinnassa ja maaseuduilla huokeita maksuja wastaan. Wahingot järjestetään heti ja wapaamielisesti allekirjottaneen konttoorin kautta
G. H. Lagermann

Kom och köp
Premieobligationer

Undertecknad upptager ordres å de mest sökta och begärliga premieobligationer hvilka äfven säljas på särdeles utmärkta vilkor i månatliga afbetalningar hvarom köp kan uppgöras i Tavastehus med

AUG. WILH. GRÖNHOLM.

Blanketter
FÖR HERRAR
Kronofogdar och Länsmän.

Utdrag ur saköres diarium.
Årsväxtberättelser,
Gångbara pris å fourrage m. m.
Reversalblanketter,
alla å officielt papper N:o 2,
å Aktiebolaget Hämäläinens tryckeri,

Blanketteja
Herroille
Kruununwoudeille
ja
Nimismiehille:

Ote ryöstödiariumista,
Wuodentulokertomuksia,
Muonan ja rehujen y. m. käypähinnat.
Rewersaliblanketteja,
kaikki wiralliselle paperille N:o 2,
Hämäläisen Osakeyhtiön kirjapainossa.

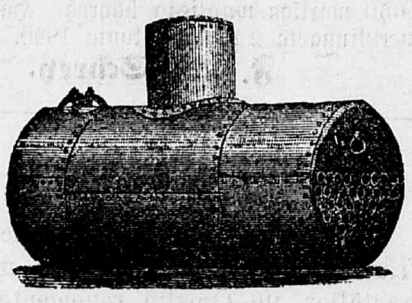

Adolf Petersson

Helsingissä.
17 Mikonkatu 17,
Suomal. kone- ja maanwiljelystarpeiden kauppa,
ainoa useitten suomalaisten mek. tehtaitten ja työpajojen jälleen myyjä muun muassa:

Osbergin Tehtaan
Helsingissä,

Oulun Mek. Tehtaan
Oulussa,

rakentaa suurimmalla taidolla ja warustaa **pää-asiallisesti kotimaisilla** koneilla ja työkaluilla täydellisiä **sahalaitoksia, puusepäntehtaita, meijereitä, myllyn- ja höyrypuimakone-laitoksia y. m. y. m.**

Suurin warasto kotimaisia
nastapuimakoneita, silppukoneita, wiskuukoneita, wiljanlajittelijoita, kaikenlaisia karheia, auroja, kylwökoneita y. m. y. m.

Kaikki Tehtaitten omiin hintoihin.
Kuwilla warustettu katalogi lähetetään pyydettäessä ilmaiseksi ja ilman postimaksua.

Adolf Petersson.
Suomalainen kone- ja maanwiljelysalujen kauppa
Helsingissä.
17 Mikonkatu 17.

Huom.! Jälleenmyyjiä otetaan kaikkialle maassamme.

Torihintoja Hämeenlinnassa.

Rukiit tynnyri	16	—	15	—
Ohrat „	14:	—	13	—
Rukiinjauhot leiw.	1 35	—	1 40	
Skrääd. ohranjauhot lw:	165	—	1 60	
Rukiin leiwät	1: 65	—	1: 55	
Kaurat	10	—	9	—
Woi uaula	;	—	— 70	
Tuore naudanliha lw	4: 50	—	3:	—
Lampaan liha	5	—	4	—
„ palw, „	7:	—	6:	09
Sianliha „	7:	—	6:	—
„ „ „	11.	—	10	—
Maito kannu	— 35	—	35	
Piimä „	— 12	—	50	
Heinä nurmi lw	— 40	—	90	
„ timotei „	— 60	—	10	
Herneet wiheriät	1	—	30	
„ walkeet „	— 90	—	56	
„ sekaset „	— 60	—	50	
Perunat tynnyri	5	—	4	—
Munapari	— 12	—	10	
Kauraryynit kappa	1	—	90	—
Haudotut ryynit kp.	1: 25	—	1 20	
Ohraryynit	1 40	—	1 30	
Willat naula	1: 20	—	1 10	
Kuhat „	— 35	—	30	
Hauet „	— 35	—	30	
Lahnat „	— 35	—	30	
Ahwenet „	—: 30	—	20	
Mateet „	—: 20	—	15	
Juusto kappale	—: 40	—	30	
Wasikka „	5:	—	3	—
Wasikka juotettu leiw.	9:	—	8	—
Kerma kortteli	— 30	—	25	
Kana kappale	80:	—	— 70	
Kukko „	80	—	— 50	
Terri pari	2	—	1	—
Metso „	3 50	—	3 50	
Pyy „	— 80	—	50	
Jänis kappale	— 60	—	76	
Halot koiwuset kuorma	3	—	2 24	
„ mäntyset	2 50	—	2 25	

Muistolista.

Säästöpankki uudessa raatihuonerakennuksessa, on awoinna keskiwiikkoisin 5—6 ja lauwantaisin klo 6—7 j. p.p.

Postikonttoori on awoinna

Pyh. ja juhlapäiwinä kl. 8—11 e. pp Arkipäiwinä kl. 8—11 e. pp. ja 1—4 j. pp. Lähetetyt kirjeet ja sanomalehdet jaetaan pyhä- ja juhlapäiwinä kl. $^1/_2$1—1 j. pp. Sisäänkirjoitetut ja wakuutetut postilähetykset sekä wapaakirjeet, jotka menewät aamupäiwän junalla, owat sisäänjätettäwät ennen $^1/_2$10 e. pp. Postimerkkiä myydään pyhä- ja juhlapäiwinä kl. 8—11 e. pp. ja $^1/_2$1—1 j. pp. sekä arkipäiwinä kl. 8—11 e. pp. ja $^1/_2$1 j.pp.

Postisäästöpankki on awoinna pyhä- ja Juhlapäiwin klo 8—11 e. pp. ja arkipäiwinä klo 8—11 e. pp. ja $^1/_2$ 1—4 j. pp.

Tulleita postilähetyksiä jaetaan arkipäiwinä j. pp. klo $^1/_2$1—$^1/_2$4.

Rautatien makasiini on awoinna arkipäiwinä klo 8—1 e. pp. 3—6 j. pp.; sunnuntaisin klo 7—10 e. pp.

Pastorin kanslia, on awoinna Tiistaina, Tuorstaina ja Lauwantaina klo 9—12.

Pohjoismaiden osakepankin konttori Bogdanoffin talossa on awoina joka arkipäiwä klo 11—1.

Rahatoimikamari uudessa raatihuoneessa on awoinna joka arkio maanantai, keskiwiikko ja perjantai klo 9—10 e. p p.

Hämeenlinnassa.
Hämäläisen osake-yhtiön Kirjapainossa:
w. 1890.